

Bytet

LINDA JOHANSSON

**BONNIER
CARLSEN**

KAPITEL I

Till farmor, som berättade om Gysingevargen för mig när jag var liten. Det fastnade.

BYTET

Copyright © Linda Johansson 2024

Utgiven av Bonnier Carlsen Bokförlag, Stockholm 2024

Omslag: Alexander Jansson

Tryckt av ScandBook, EU 2024

ISBN 978-91-7975-886-8

www.bonniercarlsen.se

Jag vrider sakta på huvudet och möter mot min vilja hundens blick.

Den fixerar oss med de där konstiga ögonen, ett blått och ett brunt. Precis som den gör varje gång vi går förbi.

En del påstår att det är en korsning mellan hund och varg. Varghybrid. Jag tror inte på det, även om den liknar en varg. Jag tror bara att det är en väldigt konstig hund.

Den säger ingenting. Någonsin. Morrar inte, gnäller inte. Skäller aldrig.

Hedda, min onormalt glada och sjukt efterhängsna lillasyster, vill jämt stanna och prata med den. Själv vill jag helst gå förbi den så fort som möjligt.

Jag stirrar på hunden igen och en rysning letar sig sakta upp längs ryggraden.

”Åh, vad fiin den är”, säger Hedda.

Jag sliter mig loss från hundens blick.

”Du är inte klok”, säger jag. ”Den är läskig. Kom nu, vi går innan Antonsson ser oss.”

Antonsson själv är lika obehaglig som hunden. Enda skillnaden är att Antonsson inte håller tyst. Han skäller och vrålar om någon ens snuddar med tån på hans gårdsplan.

Folk påstår att hans urgamla mamma också bor i huset, som enligt ryktet är byns äldsta hus. Hon är känd för att vara det ena av endast två barn som överlevde attackerna från en

människoätande varg här i Djupvik för nittio år sedan. Det sägs också att hon såg sin lillasyster släpas iväg av vargen och att den händelsen gjorde henne galen. Sedan dess har hon kallats för halvdioten. Fast jag vet ingen som har sett till Antonssons mamma de senaste tjugo åren. Jag är inte ens säker på om hon fortfarande lever.

Det klafsar om mina kängor och leran stänker upp på byxbenen när jag snabbt går vidare och fortsätter mot skolan. Oktober och höstmörker är inte direkt något som platsar på min topp-tio-lista, men det är en lättnad att komma bort från både hunden och gården. Heddas steg hörs strax bakom mig och jag hör på ljudet att Hedda hoppar och skuttar fram istället för att gå som en normal människa. Hon betar sig jämt som om hela livet är en enda stor present med det finaste omslaget runt, trots att det inte finns någonting att göra här, utom på vintern när man kan åka skidor. Jag är mer åt det dystra hållet, medan vår dinosaurieälskande lillebrorsa Harry är någonstans mitt emellan.

I korsningen i centrum ska vi möta Elvira, som vanligt. Vi har varit bästisar sedan vi var tre. Jag och Hedda kommer först, precis som vi gör nittio procent av gångerna, och jag ser Elvira komma springande på långt håll.

”Hej”, säger hon och det hörs att hon försöker andas normalt.

Det går sådär. Sedan får hon syn på mitt hår och spärrar upp ögonen.

”Va? När gjorde du det där? Vad snyggt det blev!” Hon lyfter en nyfärgad rosa slinga av mitt hår.

”Tack! Igår”, säger jag.

”Så vill jag också ha.”

”Jag har färg kvar.”

”Jag har rött hår, Nellie, du vet att det är typ omöjligt att färga det.” Hon viftar irriterat mot håret, som hon dragit ihop till en stram hårbulle. ”Jag önskar att jag också hade rättfärgat hår.”

”Tack för den”, säger jag och blänger på henne medan Hedda kväver en fnissning.

”Jag hade inte haft ett dugg emot att ha helg lite till”, fortsätter hon oberört och tittar dystert upp på molntäcket. ”Tänk er att krypa ner i soffan med en film, godis och några böcker och bara skita i att gå ut, jag menar, varför ska man gå ut i det här vädret?”

”Håller med”, säger jag.

”Men det är ju kul med vatten”, säger Hedda och klafsar extra mycket med kängorna.

”Sluta vara så lycklig jämt, pyssling”, säger Elvira och stoppar händerna i jackfickorna.

Hedda fnyser bara och kutar före uppför skoltrappan och vidare mot tvåornas klassrum, medan Elvira och jag går åt andra hållet, mot sjuornas.

Dagens första lektion. Historia. Per, vår lärare, står redan i klassrummet när vi kommer.

”Hej alla glada, har ni haft en trevlig helg?” säger han.

”Kunde ha fått vara dubbelt så lång enligt mig”, muttrar Elvira och Per skrattar.

”Kan inte helger alltid det?” säger han. ”Nu tänkte jag i alla fall att vi ska sätta igång med ett specialarbete.”

Det blir genast pratigt. Specialarbete betyder leta efter information och skriva massor ... *jättejobbigt* ju.

Per håller upp händerna för att få tyst på protesterna.

”Ämnet är fritt, så länge det handlar om något historiskt. Det innebär att ni kan skriva om nästan vad som helst, men ur ett historiskt perspektiv. Det kan vara ert största intresse, en spännande plats, någon person och så vidare.”

Rösterna blir genast mindre suckiga och olika förslag på ämnen flyger genom luften.

”Jag tänkte väl att ni skulle gilla det”, säger Per och ser löjligt nöjd ut.

Det är jag med, för jag vet direkt vad jag ska skriva om.

Vargangreppen på barnen i Djupvik för över nittio år sedan.

Det var under en och samma höst som alla barn i byn döddes av en människoätande varg. Angreppen slutade först när vargen sköts. Man tror i alla fall att det var rätt varg som sköts. Om det var en annan varg slutade den kanske för att det inte fanns fler barn att äta upp ... Djupvik var en väldigt liten by på den tiden, det bodde bara runt hundra personer här. Jag ryser bara jag tänker på vargangreppen, det är en så hemsk historia.

”Är det någon som redan nu vet vad han eller hon vill skriva om så kan jag anteckna det direkt.”

Jag hoppar till när Pers röst bryter igenom tankarna.

”Nellie?”

”Vargangreppen på barnen”, säger jag.

Per nickar. ”Låter bra. Det är en hemsk händelse, men också en betydande del av Djupviks historia”, säger han och noterar mitt ämnesval.

När det blir rast går Elvira och jag till skolans lilla café, skojfriskt döpt till Hungriga vargen.

Vi köper varsin chokladboll och sätter oss vid ett bord.

”Vad ska du skriva om?” undrar jag.

”Jag tror jag ska ta reda på hur Djupvik kom till, när bosatte sig den första människan här, och varför? Jag menar, vem vill bo här, det finns ju *ingenting*.”

”Jo, skog”, säger jag och gör en grimas.

”Jag vet, men jag är väl ingen ekorre heller”, säger Elvira och drar upp överläppen så framtänderna syns.

Elvira har rätt. Det finns verkligen ingenting att göra i Djupvik, om man inte gillar skidåkning.

Det är också sant att Djupvik är helt omgivet av skog. Skog och åter skog är det enda man ser när man åker på den enda vägen som leder till Djupvik. Väl framme måste man vända och åka samma väg tillbaka igen. Ibland får jag för mig att skogen inte gillade att det byggdes hus här och vill få bort dem, att det är därför den liksom tränger sig på.

Jag berättar om mina tankar för Elvira, men hon skrattar bara. Hon tycker att allt som inte går att förklara med fakta är barnsligt.

”Du gillar mystiska saker för mycket. Du vet väl att folk som ägnar sig åt sådant till sist dör en mystisk död?” säger hon med tillgjort spökig röst.

”Vad ska man annars göra här, det enda alla vill är att åka skidor, och det vägrar jag.”

”Ja, det är trist”, håller Elvira med om. ”Hur tänker du börja, med häxan eller vargen? För det KAN såklart ha varit en häxa i ett pepparkakshus som dödade barnen också.”

Alla som bor i Djupvik är lika bekanta med skrönan om häxan som med varghistorien. Enda skillnaden är att skrönan förstås bara är ett påhitt. Det var de gamla i byn som ville skrämma alla nya barn, som så småningom föddes i Djupvik, från att ge sig ut i skogen. Ingen ville ju att de barnen skulle gå samma hemska öde till mötes, även om de flesta trodde att det var rätt varg som hade blivit skjuten på 1930-talet.

Enligt skrönan var det inte alls en varg som dödade barnen, utan ett monster av honkön som härjade i Djupvik det året. Monstret var en sorts häxa som bodde i utkanten av Djupvik, i ett hus som stått tomt så länge någon kan minnas och alltid kallats för ödehuset. Häxan gick under namnet Barndräparen. Barndräparen länsade byn på barn, dödade dem och åt dem. Ett efter ett.

Till sist var det bara två överlevande barn kvar – Antonssons mamma och min pappas farmor. Var häxan kom ifrån framgår inte, och inte vart hon tog vägen sedan heller.

Mamma gillade inte när pappas farmor, Marta, skrämde upp mig och Hedda med historien om häxan.

”Dumheter”, fnös hon. ”Det finns inte häxor.”

Vi satt ändå som trollbundna när Marta berättade.

Jag märker att Elvira försöker se allvarlig ut när hon nämner häxan och av någon anledning retar det mig.

”Ja, vad vet vi? Varken du eller jag var ju med då”, säger jag, inte för att jag heller tror på någon häxa, utan för att jag stör mig på att Elvira aldrig kan acceptera någonting som inte kan bevisas.

Men Elvira bara flinar till svar.

”Jag vill i alla fall ha fakta”, fortsätter jag och får ett gillande

ögonkast från Elvira, ”så jag skulle vilja prata med någon som var med när den där vargen härjade här.”

Elvira slutar tugga och stirrar på mig.

”*Men* som alla vet så är det ju bara två personer av de som var med då som lever idag”, säger jag innan Elvira hinner påpeka att det är en dålig idé. ”Och det är min gammelfarmor och Antonssons morsa.”

”Och Antonssons morsa är både uråldrig och galen, det vet alla”, fyller Elvira snabbt i. ”Hon var till och med inlåst på mentalsjukhus jättelänge. Henne skulle jag aldrig våga prata med. Om hon ens lever, ingen har väl sett till henne på hur många år som helst.”

Småhåren på armarna reser sig när hon säger så, samtidigt som skrattet kittlar i halsen.

”Fast Marta är inte galen”, säger jag.

”Nej, men hon är över hundra år och dement, kommer knappt ihåg vad hon själv heter, det har du själv sagt.”

”Jo, jag vet”, säger jag. ”Men jag kan ju prova. Hon kanske minns om man börjar prata om det.”

Elvira höjer ena ögonbrynet, men rycker sedan på axlarna.

”Visst, det kan vara värt ett försök, annars får du gå till Antonssons morsa.” Hon ser retsamt på mig och jag blänger tillbaka.

”Jättekul”, muttrar jag.

Jag kan inte ens föreställa mig att jag skulle gå fram till Antonssons dörr, ringa på och be att få prata med hans eventuellt levande, uråldriga mamma.

KAPITEL 2

En svart lurvig boll flyger ut genom dörren när jag och Hedda kommer hem efter skolan. Bollen rusar som en galning tre varv runt huset och kastar sig sedan upp i famnen på Hedda som skrattar och killar bollen på magen.

Doris.

Vår hund.

En dvärgpudel med oklippt päls, ser ut som en väldigt söt byracka. Alltid glad.

Det enda som inte är toppen med den hunden är namnet. Doris. Det hade passat bättre på en ko, eller möjligen en tjock liten ponny, men vi var överens om att dra lott och då vann Heddas namnförslag. Jag hade föreslagit Luna efter Luna Lovegood. På Harrys lapp stod det Skalman, så jag får väl vara nöjd ändå, antar jag.

”Tar ni med Doris på en liten promenad?” hojtar pappa inifrån köket.

”Visst”, säger jag, fast jag inte alls har lust. Men det var villkoret när vi köpte Doris, att alla (ja, inte Harry förstås, han är ju bara fyra år) skulle turas om att rasta henne, så det är meningslöst att gnälla.

Vi sätter på Doris kopplet och går tillbaka längs vägen. Tyvärr måste vi gå förbi Antonsson igen, eftersom han bor längs den enda vägen som leder till och från vårt hus. Hans

hund ligger hoprullad till en grå boll mitt på gården, bunden i en lina, men när vi är precis vid huset reser den sig, vrider på huvudet och stirrar. Doris stirrar tillbaka. Ingen av dem brukar skälla, men så fladdrar det till i fönstret och något rör sig innanför gardinen. Doris sätter genast igång att vrålskälla. Hennes pipiga skall skär genom tystnaden och grådasket. Antonssons hund betraktar fascinerat Doris hoppande lilla kropp.

”Kom, vi går”, säger jag och drar med mig Hedda och den hysteriskt skällande Doris.

Vi hinner bara ett par steg innan dörren åker upp med en smäll. I ljuset från huset tornar Antonssons kropp upp sig.

”Vad i helvete håller ni på med, ungjävlar!” vrålar han och tar ett steg ut på trappan.

Skräckslagen ser jag att han har geväret i handen. Han är inte klok! Han tar ett steg till nerför trappan och ser sig ursinnigt omkring.

”Spring”, viskar jag med gråten i halsen.

Hjärtat dunkar och Doris bara fortsätter skälla. Hedda och jag vänder om och springer tillbaka hemåt det fortaste vi kan och jag vet inte om jag hör fel, men jag tycker det låter som en smäll bakom oss.

Vi stannar inte förrän vi nästan är hemma och inte längre kan se Antonssons hus.

”Du får inte skälla sådär”, säger Hedda, helt andfädd, och klappar Doris. Som om hon skulle fatta det.

”Idiotiska hund”, muttrar jag. ”Vi hade kunnat bli ihjäl-skjutna av den där galningen bara för att du skulle gapa sådär.”

”Hon såg någon i fönstret. Hon var väl inte beredd och så

blev hon rädd. Sluta vara så taskig mot henne”, säger Hedda och kramar och gullar med Doris, som nu ser ut som om ingenting har hänt.”

”Vadå *någon*?” säger jag och känner pulsen öka igen.

Hedda tar genast på sig en mystisk min, i alla fall tror hon att hon ser mystisk ut.

”Någon, eller *något*. Beror på om det var någon levande eller död. Eller något mitt emellan. Antonssons mamma kanske”, säger hon och fnissar, som om vi just varit med om något festligt.

Själv ryser jag.

”Usch, nu går vi in”, säger jag och för en gångs skull protesterar Hedda inte.

Doris går raka vägen till sin korg och kurar ihop sig till en liten pälskudde. Hedda släpper jackan på golvet och försvinner in till vardagsrummet och teven, där Harry redan sitter. Själv kan jag inte sluta tänka på Antonssons mamma. Tänk om det är sant att hon har varit inlåst på mentalsjukhus, om hon faktiskt blev galen av att se vargen angripa systemen, men att hon nu bor hemma? Varför är det då ingen som har sett till henne på så länge?

Det är något olustigt med alltihop och jag vill helst inte tänka på det. Samtidigt känner jag nyfikenheten peta och kittla och smiter snabbt upp på mitt rum.

Jag tänder ljusslingan ovanför skrivbordet och slår på datorn. I sökfältet skriver jag *vargangrepp*. Genast dyker det upp massor med länkar till artiklar om fårfloccar och jakthundar som blivit dödade eller angripna av varg den senaste tiden.

Jag ändrar till *varg dödade människor* i sökfältet och då får jag fram några intressantare länkar. En handlar om Djupviksvargen. Det är en kort artikel som beskriver det jag redan vet, att en varg härjade här för över nittio år sedan och att den dödade och åt upp barn. Det står också att vargen sköts under en jakt och att angreppen upphörde då. Lysande. Berätta något mer jag redan vet.

Jag skrollar vidare och hittar lite olika artiklar och texter, en del verkar ha bra källor, andra känns mer tveksamma. Jag läser om vargar som härjade i Finland på 1800-talet och också dödade väldigt många barn. Där hade vargarna även angripit vuxna män som jobbade i skogen. Barnen attackerades för det mesta på eller i närheten av gårdsplanen.

I en artikel hittar jag utdrag ur kyrkböcker från finska församlingar på 1800-talet. Där står namn och ålder på 175 människor, både barn och vuxna, som blivit dödade av varg. Jag får en klump i magen, stackars människor, vilken skräck. I Åbo dödades över trettio barn under åren 1879 till 1882 av ett vargpar, de så kallade Åbovargarna. Till slut kallade man in ryska yrkesjägare, lukascher, för att få stopp på vargangreppen. I januari 1882 sköt man en varghona och i tidningarna stod det: ”Den 2 januari 1882 lyckades lukaschen Ivan Paklja skjuta honan, ett ovanligt gammalt djur, med utslitna tänder och raggig smutsgul päls.” Tolv dagar senare blev en varghane, ”en stor best”, förgiftad, och efter det upphörde vargattackererna i området.

Jag hittar ytterligare en artikel. Den handlar om en varg i Sverige som kallades ”Människoätaren från Gysinge” och som i början på 1800-talet dödade nio barn i Gästrikland och

Dalarna. Den attackerade över tjugo människor till, men de överlevde. Barnen som dog var 3,5 till 15 år gamla och blev helt eller delvis uppätta.

Jag läser vidare om Gysingevargens framfart. Många trodde att just den vargen hade hittats i skogen som liten och sedan hållits i hägn i flera år hos en rik brukspatron på Gysinge bruk. I och med en flytt lyckades den rymma, eller om det kanske var så att patronen hade tröttnat på den och passade på mitt i flyttröran att bli av med den och släppte ut den i smyg (lite delade meningar där). Det var i alla fall då problemen började. Vargen var inte rädd för människor och den hade inte lärt sig att jaga andra djur, gissningarna är att det var därför den attackerade barn – de var ju lättast att ta. Till slut sköts en stor varg i trakten och angreppen upphörde. Om det var vargen från Gysinge bruk vet man inte säkert.

Ett par andra länkar handlar om angrepp i andra delar av Sverige ännu längre tillbaka i tiden. När jag läst igenom alla artiklar kommer jag inte ifrån känslan av att något är annorlunda med Djupviksvargen. Jag läser artiklarna igen, och igen. Till slut inser jag vad det är som skiljer sig åt: i alla andra fall hittades kläder och delar av barnen. En fot med en sko på, ett ben, fingrar, en sönderriven jacka ... Dessutom såg folk vid minst ett tillfälle i de olika fallen hur vargen släpade bort barnen. I artikeln om Djupviksvargen står det ingenting om något sådant.

”Då käkar vi då!”

Mammans röst hörs nerifrån trappan. Jag suckar och slår igen datorn.

Hedda och Harry sitter redan vid köksbordet och väntar. Mamma släcker taklampan och tänder två stearinljus.

”Jaha, hur var det i skolan idag?” säger hon när vi sitter runt bordet allihop.

Hedda börjar genast berätta om allt roligt de gjort på rasten.

”Jamen, i skolan då? På lektionerna?” säger mamma.

”Bra”, säger Hedda.

Mamma suckar och pappa skrattar.

”I min skola hade vi också rast”, säger Harry.

”Visst”, säger jag och Harry, som direkt fångar upp retsamheten i min röst, försöker nå fram till mitt huvud för att göra kaninöron med pekfingret och långfingret.

Jag väjer enkelt undan och Harry blänger på mig. Jag blänger tillbaka och grimaserar och får honom att börja skratta.

”Du då, Nellie, vad har ni gjort?” Mamma är inte den som ger upp i första taget, så jag berättar om specialarbetet och vad jag ska skriva om.

”Synd att inte Marta kan berätta”, säger Hedda.

”Fast hon berättar ju bara hittepåversionen och den har ni väl hört så många gånger att ni kan den utantill?” säger mamma.

”Ja, skrönan kan vi, men hon har aldrig sagt så mycket om vargen. Det skulle vara bra att prata med någon som var med när det hände”, säger jag.

”Du kan gå till Holmen och prova att prata med henne, ibland är hon ju lite piggare.”

Holmen är förkortningen för Ängsholmen, äldreboendet där pappas farmor bor. Eller slutstationen, som pappa skämtsamt kallar det. Jag tycker det låter hemskt, även om jag vet

att han på ett sätt har rätt. De som flyttar in där flyttar aldrig ut. Det enda som tar en därifrån är döden.

”Jag tänkte gå dit i morgon efter skolan”, säger jag.

På kvällen när vi har lagt oss och huset är släckt hör jag hur Heddas dörr öppnas. Hon har rummet bredvid mitt och hennes dörr gnisslar alltid svagt när den hamnar i ett visst läge.

”Nellie?” viskar hon.

Jag ser henne genom dörrspringan och jag vet att hon kommer att komma in oavsett om jag svarar eller inte.

”Vaken”, säger jag med en suck.

Hedda skjuter upp dörren, springer över golvplankorna och skuttar ner bredvid mig under täcket. Hon har iskalla fötter.

”Ta bort fötterna”, väser jag och Hedda fnissar.

”Bara om du berättar om Barndräparen”, säger hon och petar på mitt ben med ena tån, som för att påminna om vapnet som hon har.

”Okej, okej”, tjuter jag tyst och Hedda kurar belåtet ihop sig bredvid mig.

”Det där är utpressning”, säger jag.

”Jag vet”, säger Hedda utan att låta det minsta ångerfull.

Ska jag vara helt ärlig gillar jag när hon kommer in till mig. För det mesta, i alla fall. Hon vill nämligen alltid att jag ska berätta hemska spökhistorier om gastar, mördare och monster. Och det gör jag gärna.

”Okej, är du beredd?” säger jag och drar upp täcket lite till.

Jag känner hur Heddas huvud nickar bredvid mig, så jag tar ett djupt andetag. Mest för effektens skull.

”I den västra delen av byn Djupvik finns en skog som är tätare och mörkare än någon annan skog.”

”Hur vet man det?” säger Hedda. ”Det kanske visst finns en tätare skog, till exempel i Afrika.”

”Tyst nu och lyssna”, fnissar jag. ”Om man går ett par hundra meter in i den skogen, längs en nästan osynlig stig, kommer man fram till ett hus som står mitt i en glänta. Det är den mest fantastiska glänta. Om somrarna blommar ängsblommorna tätt, om hösten är gräset gult som moget vete, om vintern gnistrar snön som diamanter och om våren borde det vara fullt av fågelkvitter.”

”Men det är det inte”, säger Hedda bredvid mig. ”För hur fin gläntan än är finns det aldrig några djur i närheten. Berätta om huset nu.”

”Okej”, säger jag. ”Huset var nog fint en gång i tiden. Men så länge som någon nu levande människa kan minnas, har huset legat öde. Färgen, som en gång varit milt gul, har flagnat.”

”Och det konstiga är att det är helt omöjligt att ta sig in i huset, eller hur?” Heddas röst är ivrig bredvid mig. ”Hur man än har försökt så går det inte att komma in. Man kan inte slå sönder vare sig fönstren eller dörren, det går inte att bända upp dem heller, eller hur?” säger hon igen.

”Precis”, säger jag.

Hedda kan historien lika bra som jag, ändå går det alltid till såhär. Jag berättar, hon fyller i och säger ”eller hur”. Det var bara när Marta berättade den som vi satt helt tysta.

”I huset bodde det en gång i tiden en häxa. Hon kallades Barndräparen av en enda anledning.”

”Hon åt barn”, viskar Hedda.

KAPITEL 3

”På något sätt var hon bunden till huset, hon kunde inte döda barnen på andra platser, hon var tvungen att locka barnen med sig till ödehuset. Och det gjorde hon genom att förvandla sig till någon annan, någon snäll som barnen litade på, och så följde de med henne hem och ...”

”... hade de väl klivit in genom dörren till ödehuset kom de aldrig mer därifrån”, fyller Hedda i och kryper ännu närmare mig.

”För därinne dödade hon barnen och sedan slet hon av köttet direkt från kropparna med sina vassa tänder och åt det. Benen som blev kvar ...”

”... hängde hon upp på väggen. Eller hur?”

”Precis. De dödade barnens skelett hängde i rader längs väggarna inuti ödehuset.”

”Och det var absolut förbjudet för barn att gå ut ensamma i skogen eller i närheten av ödehuset. Eller hur?”

”Helt förbjudet”, bekräftar jag.

Det blir tyst. Sedan smyger något iskallt mot mitt ben, jag tjuter till och vi börjar skratta för det är så galet knäppt. Hela historien. Men det där med att man inte kan ta sig in i ödehuset är faktiskt sant. Ingen har någonsin kommit med någon förklaring heller. Alla verkar bara ha accepterat att det inte går.

Nästa dag går jag till Marta direkt efter sista lektionen. Så fort jag öppnar dörrarna in till Holmen slår den där speciella lukten emot mig. Gamling och matos. Idag har de visst ätit fisk.

I dagrummet sitter tanter och farbröder lite överallt. I soffan, vid borden och i fåtöljen i hörnet. Klockans ticktackande hörs tydligt.

En grå katt dyker upp och börjar stryka sig mot mina ben. Holmens egen huskatt. Hon har inget särskilt namn, för det är ju ingen här som kommer ihåg vad hon heter från dag till dag, eller ens timme för timme. Därför blir det lite allt möjligt. Kissen, Mirre, Morran, Kattskrället eller Kurre. Personalen kallar henne Månsan. Jag tar upp henne i famnen och kliar henne under hakan. Hennes spinnande låter lika högt som när Antonsson knattrar igång flakmopeden.

”Hej Nellie, kul att se dig!”

Jag tittar upp och får syn på Maggan, som kommer gående med en soppåse i handen. Av Holmens personal gillar jag Maggan mest.

”Jag kan komma in med fika om en stund, hon är på sitt rum.”

Maggan försvinner iväg med soppåsen dinglande och jag viker höger i korridoren, där det hänger gamla skolplanscher på väggarna. Gammelfarmor har sin dörr längst bort. MAR-

TA står det med stora svarta bokstäver på dörrskylten. Alla dörrar har skyltar med namnet på den som bor där. BERTIL. MAJ. LENNART. BRITTA. Ändå går folk fel hela tiden. De går in till varandra, lägger sig i fel sängar och håller på. Nästan som småbarn.

Marta sitter och sover i fåtöljen vid fönstret. Jag går fram och tar hennes hand. Då tittar hon upp och ser förbryllad ut, som om hon gått från en värld till en annan och inte kan komma på i vilken av dem hon befinner sig. Så lyser hon upp.

”Hejsan lilla vän”, säger hon.

”Hej”, säger jag.

Jag vet inte om hon känner igen mig. Jag har slutat fråga. Tänker att det är bra bara hon verkar glad.

Jag tar fram block och pennor. Marta har alltid varit grym på att rita, och på något konstigt sätt verkar hon fortfarande fatta hur man gör med pennan. Vi sätter oss vid köksbordet med varsitt papper och varsin penna. Jag berättar om vad vi gjort i skolan idag, vilken mat vi fått och vilken lektion som var roligast.

”Träffade du Rut?” frågar hon.

”Nej”, säger jag och bryr mig inte om att påminna Marta om att hennes tidigare granne är död sedan flera år tillbaka.

”Nähä”, säger hon och tar en ny penna.

Under tiden försöker jag rita en hund. När jag är klar ser jag att det mest liknar en varg med konstigt huvud. Jag suckar och skjuter blocket ifrån mig. Marta fortsätter koncentrerad att rita små, små streck och detaljer. Fjädrarna tar lång tid, det vet jag. Hon väljer nästan alltid att göra tuppar och hönor.

”Hej, här kommer katt och kaffe.” Maggan dyker upp i dörröppningen med Månsan under ena armen och en bricka i handen.

Månsan krullar ihop sig i Martas knä och hon lägger ifrån sig pennan och stryker försiktigt över kattens rygg med sina skrynkliga händer.

”Gamla Tussan”, mumlar hon. ”Gamla Tussan.”

När Maggan har gått ut igen berättar jag att vi ska göra specialarbete i historia. Marta nickar och ler. Det kan betyda precis vad som helst, men det är helt klart värt ett försök i alla fall.

”Jag ska skriva om vargangreppen”, fortsätter jag och studerar hennes ansikte.

Ingen reaktion.

Jag fortsätter prata om vargen och barnen medan Marta raskt trycker i sig tre kanelbullar och försöker ge den fjärde till Månsan.

”Och så tänkte jag ta med historien om häxan”, säger jag.

Marta stryker och stryker över Månsans rygg.

”Barndräparen”, försöker jag. ”Hon som dödade barnen. Slet köttet direkt från benen och åt.”

Marta tittar inte ens upp. Hon bara mumlar om Tussan och om dahlior, favoritblommorna.

Vad hade jag väntat mig? Att hon skulle vakna upp, klar och redig, och berätta en massa detaljer om barnen som försvann? Bara sådär. Jag tittar på henne. Hon ser så nöjd ut där hon sitter med Månsan i knät. Fin.

”Jag måste gå nu”, säger jag och plockar ihop pennorna igen. ”Men jag kommer snart tillbaka.”

KAPITEL 4

Det får henne tydligen att kvickna till för hon ser plötsligt mycket mer närvarande ut.

”Inga”, säger hon och ser på mig.

”Va?”

”Inga”, upprepar hon.

”Jag är ledsen, jag fattar inte. Är det inga bullar kvar?” Jag pekar på fatet som nu är tomt.

Marta sträcker fram en knotig hand och klappar mig på kinden. ”Inga”, säger hon en gång till och fortsätter sedan att stryka Månsan över ryggen.

Trots att jag visste att det skulle bli såhär känner jag mig besviken.

Jag ska just gå när jag kommer på att Marta har en bok om Djupvik. Hon brukade läsa högt ur den och jag tittade på bilderna. Det stod om gårdar och folk som bott här och allt möjligt. Jag är helt säker på att det stod något om Djupviksvargen i den också. Jag frågar henne om det är okej att jag letar efter den. Hon bara fortsätter att stryka med handen över Månsan, så jag drar ut en byrålåda på måfå, fastän det känns konstigt att snoka bland hennes grejer.

I den tredje lådan hittar jag den. Mitt i boken sitter ett löst blad instucket. Jag tar fram bladet och viker upp det. *Barn-dräparen* står det som rubrik. Marta har skrivit ner hela skrönan där. Lappen är daterad för tio år sedan. Då var hon frisk och hade minnet i behåll.

Längst ner har hon skrivit:

Barn-dräparen finns med på ett foto från herrgården. En dag kommer hon att återvända. Det börjar med djur. Håll hårt i era barn, lämna dem icke utom synhåll.

Onsdagar är bra dagar, för då har vi bild. Bildsalen ligger högst upp i ena änden av skolhuset och har stora takfönster. Det finns färger, penslar och trasor överallt och det är ett slags lugnt kaos därinne. Jag gillar Petra också, vår bildlärare.

Idag vill hon att vi ska jobba två och två, fast inte med den vi sitter bredvid, och hon har redan gjort upp en lista. Såant gillar jag inte lika mycket. Det brukar för det mesta innebära att man hamnar med någon man inte känner särskilt bra eller av olika anledningar valt att inte känna särskilt bra.

”Nellie, du jobbar ihop med Idil, Elvira med Moa och ...”

Jag rycker till när jag hör Petras röst. Idil? Jaha. Jag har inget emot henne, det har bara aldrig blivit av att vi pratat särskilt mycket med varandra. Jag vänder mig om och hittar Idil en bit bak i klassrummet. Hon har en knallgul sjal runt huvudet idag och hon ler försiktigt mot mig när jag tar mina saker och går dit och sätter mig. Jag vet inte riktigt vad vi ska prata om, det känns nästan lite pinsamt.

”Gillar du bild?” säger jag och tycker att det låter urfånigt.

Men Idil ser bara glad ut när hon nickar.

”Jättemycket”, säger hon. ”Det är bästa ämnet. Du då?”

”Jag tycker också det är kul”, säger jag.

Sedan kommer vi inte på något mer att säga. Som tur är börjar Petra berätta om uppgiften. Det är meningen att vi

ska beskriva något för den andra, som i sin tur ska göra en bild utifrån beskrivningen och man får inte titta på varandras teckningar förrän de är klara.

Idil gör sig redo med papper och blyertspenna och jag börjar beskriva.

”Det är en stor och raggig varg. Den springer mot skogen. I käftarna har den ett barn, benen hänger och slänger när vargen springer. En sko ramlar av och blir liggande i snön. Det blir ett spår av röda bloddroppar där vargen sprungit.”

Jag fortsätter med mera detaljer. Idil tuggar på läppen när hon koncentrerar sig och pennan flyger över pappret.

”Jag ... eh, gillar skräck”, säger jag till sist. ”Fast jag är faktiskt normal, jag lovar.”

Idil tittar upp från teckningen.

”Ska jag tro på det?” säger hon och skrattar.

Det är ett snällt skratt och jag ler försiktigt tillbaka.

”Ska vi byta nu?”

Hon nickar och börjar beskriva hur deras hus i Somalia såg ut. Jag försöker se bilden framför mig och upptäcker att jag har förutfattade meningar om ett torrt landskap och hus av lerväggar. Idil skrattar bara och säger att sådana också finns, men huset hon bodde i hade tegelväggar och låg i ett helt vanligt villaområde.

”Fast torrt och varmt är det förstås.”

”Inget novembermörker?” säger jag.

”Inte som här. Det kan regna, men det är fortfarande varmt och vi har dagsljus. Det är tveksamt här.”

Hon har en smal glugg mellan framtänderna, ser jag nu när hon ler. Den ger henne ett mjukt uttryck i ansiktet.

”Lyckos dig”, muttrar jag.

”Fast jag bor här nu”, säger hon och blir allvarlig.

Jag tittar snabbt på henne från sidan medan jag jobbar med ett av fönstren på hennes hus.

”Är du ledsen över det?” undrar jag.

Hon rättar till pennorna på bänken, lägger dem i en jämn rad innan hon svarar.

”Hellre novembermörker än krig”, säger hon.

Vi fortsätter jobba med våra teckningar. Förbättrar detaljer och färger. Jag blandar till vattenfärger som jag tror passar till landskapet kring Idils hus, men måste ändå fråga också. Hon lägger ifrån sig pennan, blundar och berättar om hur varmt det kan dofta, eller torrt. Om färger och växter. Om ljud.

”Vad ska du skriva för specialarbete?” säger jag.

Idils tungspets sticker ut i ena mungipan när hon koncentrerar sig på att göra små, små pälsstreck över hela vargen.

”Jag tänkte ...”, börjar hon och streckar lite till, ”... att jag ska skriva om mitt land ...” Fler streck. Tungspetsen rör sig, som om den är med och styr pennan. ”Hur det har sett ut politiskt genom åren.”

”Det låter svårt”, säger jag.

”Jag tänkte att jag bara tar de viktigaste händelserna. Jag menar, vad vet till exempel du om Somalia?” Hon vänder ett par mörka ögon mot mig.

”Inte mycket, nästan ingenting”, erkänner jag. ”Men jag skulle gärna lära mig mer.”

Idil ser nöjd ut.

”Vad bra. Hur går det med huset?”

Jag håller upp min bild och hon gör samma sak med sin.

Jag glömmer att andas när jag ser hennes bild. Den är grym, i dubbel bemärkelse. Inte visste jag att hon kunde rita så bra. Vargen är på väg mot skogen. Hon har gjort den stor och lurvig och med en glimt i ögonen som får mig att rysa. Det lilla barnet som hänger i vargens käftar har fått mjuka och runda former. Hon har valt vita och gråa färger överallt utom på barnets kläder och på blodet.

”Alltså ...”

”Blev den inte bra?” Idil ser med ens nervös ut.

”Inte bra?” ekar jag. ”Den är asgrym!”

”Åh, tack.” Hennes kinder får en något mörkare nyans och ögonen blir till smala springor när hon ler.

Idil lägger ner pappret och bättrar på detaljerna på skogen.

”Berätta om ditt ämne.”

Jag fortsätter med husteckningen medan jag berättar om vargangreppen. Om barnen som blev offer för vargen. Det är egentligen inte så mycket jag vet, inte än i alla fall, men jag tänker gräva i den här historien, det måste gå att hitta mer om det som hände. För att fylla på just nu så berättar jag om skrönan också. Idil överger sin vargteckning och börjar skissa på en ny medan hon frågar om Barndräparen, hur hon såg ut, vad hon hette, vad hon gjorde ... och jag märker att jag inte känner till så många detaljer här heller. Jag kan inte säga vilka kläder hon hade, eller vilken färg på håret, och inte om hon var en typisk häxa med vårtor på näsan.

Jag vet inte ens vad barnen som dödades hette.

”Och det tråkiga är att jag inte har någon att fråga, det finns bara två personer som lever som var med när vargen härjade, men den ena är vimsig och den andra har ingen sett på minst

tjugo år. Alla säger att hon blev galen”, säger jag och med ens känns allt för svårt och jag hör själv hur opepp jag låter. ”Jag kanske måste byta ämne.”

”Har du sökt på nätet?” undrar Idil medan hon suddar streck till att bli skuggor i bilden.

”Hittade typ noll, bara några enstaka artiklar.”

”Jag hade gått till hembygdsmuseet om jag var du.”

Hon säger det på ett sätt som ingen infödd Djupviksbo hade gjort. Med entusiasm. Som om Djupviks dammiga gamla museum var en verklig pärla att göra ett besök på.

Jag kan inte låta bli att frusta till och Idil tittar upp, plötsligt osäker igen.

”Sa jag något konstigt?” frågar hon.

”Nej, nej”, säger jag. ”Inte alls.” Idil ser ut att slappna av för axlarna åker ner och hon koncentrerar sig på bilden. ”Jag har visserligen inte varit där sedan jag var liten, men jag tror faktiskt inte att museet har någon info som jag inte redan vet om. Jag tror inte att det finns någon information om skrönan heller, den är ju liksom bara muntligt berättad.”

”Fast de har ju vargen där, det vet till och med jag, och det är väl där allt gammalt om Djupvik finns, foton och så? Det borde väl finnas *något* om vargattackerna? Kanske till och med om skrönan”, invänder Idil.

Plötsligt känns det lite bättre. Hon har rätt. Det är nog ingen dum idé trots allt. Vargen som åt upp barnen står numera uppstoppad i en glasmonter på Djupviks hembygdsmuseum. Jag har sett den, det har alla ungar här, för när man går i ettan är det tradition att gå dit på klassbesök med läraren. Då berättar Nadja, som jobbar där, om hur det gick till när vargen sköts.

Men jag kommer inte ihåg om hon berättade något om häxan.

”Kan det här vara Barndräparen, kanske?”

Idil håller fram bilden hon jobbat på medan vi pratat. På den nya bilden har vargen blivit varulvslik, med drag av både människa och djur i en och samma kropp. Kontrasten mot det lilla mjuka barnet som nu hänger i en varulvs käftar gör att bilden blir riktigt vidrig.

Jag tittar hastigt upp på Idil.

”Hur kom du på det där?” säger jag.

Hon tittar på bilden igen och rynkar pannan.

”Jag vet inte riktigt, bilden bara kom upp i mitt huvud när du berättade om häxan. Historierna hör ju liksom ihop, så jag blandade vargen med häxan. Tror jag.”

”Den är sjukt bra”, säger jag.

”Äh, tack”, säger hon och ser lite generad ut när hon lägger ner bilden på bordet igen, och jag upptäcker att jag gillar att prata med henne. Varför har jag inte märkt det tidigare? Egentligen känner jag henne inte alls, fastän vi har gått i samma klass sedan i trean.

”Vi fortsätter med bilderna nästa gång, med samma arbetslag.” Petras röst avbryter oss och vi samlar snabbt ihop våra teckningar och städar undan pennor och färger.

Det dundrar och ekar när hela klassen rusar nerför trappan efter lektionen. När vi kommer ner i korridoren på bottenvåningen möter vi Sheriffen och hans städvagn. Sheriffen heter egentligen Sharif och han är Idils morbror. Han kom hit före Idil och hennes familj och det var därför de hamnade i Djupvik av alla ställen.

”Hej Sheriffen”, säger jag.

”Hallå där, Nellie”, säger han och lyser upp. ”Tja Idil, vad ni ser glada ut.”

”Visste du att Idil är värsta konstnären?” säger jag.

Sheriffen skrattar.

”Ja, jag vet att hon är duktig på att skapa bilder.”

Han får syn på teckningen på varulvsvargen som Idil fortfarande håller i handen. ”Har ni haft bild? Kan man få titta?”

Idil räcker fram teckningen till Sheriffen. Först ser han nästan rädd ut, men sedan mjuknar ansiktet och han ler så guldanden på sidan glimmar till. ”Har du ritat en kiara?” säger han.

Idil rynkar pannan och tar tillbaka teckningen. Hon tittar på den igen.

”Ja”, säger hon efter en stund. ”Jag tänkte inte på en sådan när jag ritade, men du har nog rätt.”

”Vad är en kiara?” säger jag.

Sheriffen skakar på huvudet och liksom ryser till.

”En grym varelse.”

Jag lyssnar fascinerat på när han berättar att det i Somalia finns en sägen om ett människoätande monster som kan ligga i dvala i hundratals år och sedan vakna upp och börja jaga igen.

Fast det bara är en sägen, en påhittad historia, är det något i hans röst som gör att jag blir alldeles kall.

”Snälla, berätta mer”, säger jag.

”En annan gång, jag tror ni måste skynda er nu”, säger Sheriffen och drar iväg med sin städvagn.

Jag står bara där och stirrar efter honom. En kiara, ett människoätande monster? Jag har aldrig ens hört ordet, trots

att jag läst så många böcker och sett så många filmer om spöken och skräck. Det här måste jag ta reda på mer om.

”Han har rätt, vi måste nog skynda oss nu.”

Jag hoppar till av Idils röst. Korridoren ligger öde, det är bara jag och Idil kvar. Jag tittar på Idils bild av varulsvargen igen. Den är verkligen bra gjord, hela bilden är kuslig. Men det är ju bara en bild, ett påhitt. Ändå känner jag att hjärtat bultar så konstigt fort och jag fattar inte varför.

KAPITEL 5

Det hänger en guldfärgad bjällra i fönstret på dörren till Djupviks hembygdsmuseum, ett litet rött trähus i den äldre delen av Djupvik. Det ser inte ut som om det lyser därinne, men jag får väl chansa på att det är öppet. Några bestämda öppettider finns inte, men på en lapp står ett telefonnummer som man kan ringa om man vill komma in. Jag har tur, när jag trycker ner handtaget öppnas dörren och bjällran pinglar till.

Hembygdsmuseum. Det hörs redan på namnet vilket urtråkigt ställe det är. Särskilt här i lilla Djupvik. Såvitt jag vet har vi inget annat än den människoätande vargen att visa upp. Och den verkade rätt maläten sist jag såg den. Det är kanske inte så underligt att det sällan eller aldrig kommer hit turister, om en gammal uppstoppad varg är det enda som finns att titta på.

Nadja är den enda som jobbar på museet. Hon är barnbarnsbarn till Karl-Erik, jägaren som sköt monstervargen den där gången för nittio år sedan.

Jag tar ett steg in och ser mig omkring. Man skulle nästan kunna tro att det är stängt ändå och att de bara glömt låsa dörren. Det är knäpptyst härinne och inte ens taklampan är tänd, bara några smålampor längs väggarna. Mellan lamporna sitter det svartvita inramade fotografier på folk som står med olika jordbruksredskap i händerna. Det är bilder från skolan

och sågverket också, hur det såg ut förr i tiden.

Mitt i rummet står en stor glasmonter och i den finns vargen. Den ser inte klok ut. Den drar upp läpparna i ett grin som visar de gula tänderna. Förmodligen var vargen grå från början, men nittio år på ett museum har fått pälsen att blekna.

”Hej”, hörs en röst precis bakom mig.

Jag skriker till och ramlar nästan in i glasmontern när jag hastigt vänder mig om och får syn på Nadja.

”Oj, förlåt, det var inte meningen att skrämmas”, säger hon.

Hennes röst är dov och entonig på ett märkligt sätt. Mamma har berättat att Nadja egentligen är rätt ung, men hon klär sig som om hon vore en tant. Idag har hon en lång kjol med broderade mönster och en vit blus med väst utanpå. Håret har hon i två flätade kringlor. Hon ser ut som om hon skulle kunna börja jodla och stampa takten med foten när som helst. Min blick söker sig mot fötterna och jag upptäcker att hon varken har skor eller strumpor på sig. Jag stirrar på Nadjas turkosfärgade tånaglar. Ena stortån rör sig lite upp och ner. Nadja harklar sig och jag sliter blicken från hennes nakna fötter.

”Det var bara så tyst här så jag var inte beredd”, säger jag och känner mig dödslöjlig som nästan kraschade in i vargmontern. Pinsamt.

”Vill du ha hjälp med något?” Nadja knäpper händerna framför sig. Flätkringlorna gungar en aning.

Jag börjar berätta om skolarbetet och att jag hoppas på att hitta mer information om vargangreppen här på museet.

”Jag skulle gärna vilja veta mer om barnen som dog också, vad de hette och så”, säger jag.

Nadja står tyst och tittar på mig. Så länge att jag börjar skruva på mig. Vad konstig hon är.

”Jodå”, säger hon till sist, ”jag ska nog kunna plocka fram en del, du kan följa med mig.”

Kjolen svänger och böljar när hon går längre in i museet. Jag tvekar en aning, det är så mörkt och konstigt här. Nadja stannar till och vänder sig om.

”Oroa dig inte, vargen är redan död”, säger hon och ger ifrån sig ett ljud genom näsan som förmodligen är ett skratt.

Jag försöker le tillbaka, men det blir nog mest en grimas. Längst in öppnar hon en dörr och kliver in i ett förråd som är nästan lika stort som själva museet. Väggarne är täckta med hyllor i mörkt trä, fulla med kartonger, lådor, pärmor och konstiga föremål.

”Här finns mycket kul, förstår du”, säger Nadja, slår ihop händerna och liksom myser av lycka. ”Här ska du se.”

Hon drar ut en låda från en hylla mitt i rummet, dammet yr, men det verkar hon inte bry sig om, och går raskt tillbaka till utställningsrummet med glasmontern igen. Jag får småspringa för att hänga med. Hon sätter sig på en bänk och börjar bläddra bland bilder och urklipp som ligger i kartongen.

”Där har du kulan”, säger hon och nickar mot väggen mitt emot.

Jag tittar snabbt dit. Kulan sitter uppmonterad bredvid ett jättegammalt gevär i en glasmonter på väggen bakom vargen.

”Det är blod kvar på den. Han sköt vargen rakt i hjärtat.” Jag märker att hon använder en mörkare röst när hon pratar om vargen. Som för att göra det extra mystiskt. Det låter mest fånigt.

”Kungen har varit här på besök”, fortsätter hon. ”Han var djupt imponerad över att farfarsfar lyckades skjuta monstret. Det är farfarsfar på bilden där, med kungen.” Hon nickar mot väggen igen.

Jag tittar pliktskyldigt på fotot där en kung som jag inte känner igen står och skakar hand med den där Karl-Erik. Karl-Erik håller mössan i ena handen och kungen i den andra.

Nadja börjar rafsna runt i lådan igen och får upp ett gulnat blad som hon viftar med.

”Här är en lista över barnen som dog, och så finns det lite tidningsartiklar och foton.” Hon stoppar ner listan i lådan igen, sätter på locket och räcker fram den till mig. ”Du kan låna hem hela lådan och titta i den i lugn och ro om du vill.”

”Va? Får jag?” säger jag.

”Visst, bara du är rädd om den och lämnar tillbaka alltihop när du är klar.”

”Absolut, tack”, säger jag. ”Jo, du förresten, har du möjligen några gamla foton från herrgården också?”

Nadja höjer på ögonbrynen, som om jag frågat något väldigt konstigt.

”Självklart finns det foton från herrgården, det var mycket folk som jobbade där förr i tiden. Flickorna som pigor och pojkar som skogsarbetare eller drängar, din pappas farmor jobbade också där”, säger hon, reser sig och går in i ytterligare ett rum.

Jag skyndar mig efter. Martas ord om att häxan ska finnas med *på ett foto från herrgården* snurrar i huvudet, trots att jag vet att det bara är en påhittad historia.

”Men det kanske du vet redan?”

”Va? Jo, det vet jag”, säger jag och försöker se normal och lugn ut.

”Hon donerade sin arbetsdräkt till museet för några år sedan, och ett foto på några pigor också, väldigt fint gjort av henne.”

Nadja stannar vid en vägg full med inramade svartvita fotografier.

”Jaha, här har vi lite bilder från herrgården, den där till exempel.” Hon pekar på ett foto där två män står uppställda bredvid två hästar som är spända framför en vagn. ”Och den bredvid också, det ser man ju.” Hon fnissar till och himlar lite med ögonen åt ett foto av själva herrgårdsbyggnaden.

Nästa bild visar några kvinnor som skrubbar tvätt på bryggan vid sjön bakom herrgården.

”Och där är fotot vi fick av Marta.” Nadja pekar på ett foto med silvrig ram. ”Det fanns inte så många pigor kvar i Sverige på den tiden, men Djupvik låg ju väldigt isolerat så man hamnade efter i tiden med det mesta.”

”Jaha”, säger jag bara, för jag kommer inte på något annat.

På den svartvita bilden står en grupp kvinnor och tjejer klädda i svarta klänningar med vita förkläden. Några av dem har små vita hättor på huvudet också. Jag följer varje rad noga, tittar på ansikte efter ansikte, och där, i mittenraden, står hon. Gammelfarmor. Det måste vara hon, jag känner igen henne från bilder i hennes gamla fotoalbum. Det ljusa håret, de lite kisande ögonen, likadana som mina, och den smala hakan. Om det Marta har berättat stämmer så borde hon vara runt fjorton år på bilden. Det var också då som den människoätande vargen härjade.

Jag tittar på de andra personerna också, både på grupp-fotot och på fotona bredvid. Tyvärr kan jag inte upptäcka en endaste barndräpare.

Jag skrattar till. Vad hade jag väntat mig? Att en stor äcklig häxa skulle kika fram på någon av bilderna?

”Är det något fel?”

Jag rycker till av Nadjas röst.

”Nej, nej”, skyndar jag mig att säga. ”Tack så mycket, men jag måste nog gå nu. Är det okej om jag lånar den där också?” Jag pekar på pigbilden.

Nadja ser själagläd ut. Det myllrar nog inte av nyfikna besökare här precis.

”Visst, det är bara roligt att vara till hjälp. Vill du ha en glass?”

”Eh, okej, tack”, säger jag och tar emot fotot medan Nadja går fram till en frysbox som står i ett hörn och gräver fram en frostig dajmstrut.

”Det blir tjugotvå kronor, tack.”

Jag vågar inte säga att jag trodde hon skulle bjuda på glassen utan tar fram mobilen och swishar över pengarna till museet.

När jag går ut pinglar bjällran till igen. Jag blir stående en stund på trappan. Det är konstigt därinne. Som en annan värld.

Så fort jag kommer hem sätter jag mig i sängen med lådan bredvid mig. Den känns nästan som en skattkista. Jag tar upp listan med namnen på de döda barnen. Det är totalt tolv barn och jag vill gråta när jag läser namnen. Stackars, stackars dem ...

Erik Persson 3 år, Sven Eriksson 7 år, Anna Andersdotter 12 år, Karin Larsdotter 6 år, Margit Jansdotter 11 år, Erika

Gerdin 2 ½ år, Karl-Ove Lindström 4 år ...

Jag lägger ifrån mig listan och gräver vidare i lådan. Det ligger några gamla tidningsurklipp där. De har gulnat och känns sköra att ta i. Det är reportage och artiklar som berättar att: *”en synnerligen blodtörstig varg tycks ha fått smak på människoblod och härjat vilt i den lilla byn Djupvik som ligger långt avsides från övrig civilisation, endast omgiven av tät skog. Vargen har tagit ett stort antal barn och begett sig till skogs med dem, ett efter ett.”*

Det står om själva jakten också, och jägarna som deltog har intervjuats. Nadjas farfarsfar berättar om hur han fick syn på vargen i en glänta och sköt. Vargen slog runt ett par varv och blev liggande.

Precis som i artikeln jag hittade på nätet står det inte någonting om att man hittat kroppsdelar eller kläder efter barnen, och ingenting om att någon sett vargen attackera.

Konstigt. Det var ändå många barn, vargen borde väl ha syntts till någon gång i alla fall.

Kanske har jag bara missat något? En detalj eller någon liten information som kan ge en förklaring.

Jag tar upp en av artiklarna och läser den igen. Det står att de första barnen som försvann bodde i eller omkring herrgården. I artikeln förklarar man att det jobbade mycket folk där, och att det *”således fanns många barn i området”*. Herrgårdens läge precis intill skogen anges också som en tänkbar orsak. Nära och bra för en hungrig varg, alltså.

Ett litet urklipp har hamnat intill kanten i lådan. När jag tar upp det ser jag att det är en kort notis om att *”fröken Antonsson, 14 år, blev nyligen intagen på sinnessjukhus efter att ha skrämt*

befolkningen med sinnesförvirrade historier om en häxa efter att ha sett sin syster bäras bort av vargen. Fröken Antonsson blev så chockerad att hennes mentala sinne tros vara förstört för all framtid. Fröken Antonsson fick föras till sinnessjukhuset i tvångströja, där hon blir kvar på obestämd tid”.

Jag lägger ner tidningsurklippet och torkar bort en tår med tröjarmen. Stackars Antonssons mamma. Fjorton år och inlåst på mentalsjukhus. Jag har läst om mentalsjukhusen förr i tiden. Hur de som bodde där bands fast i sina sängar och hur hemskt de blev behandlade av personalen. Som om de var galna monster och inte människor. Vilket svek att skicka iväg henne och kalla henne ”mentalt galen” istället för att hjälpa henne. Jag tar upp listan med de dödade barnen igen. Läser namnen och hur gamla de var. När jag kommer till det sista namnet reser sig håret på armarna.

Britt Antonsson, 9 år.

Det måste vara Antonssons mammas lillasyster.

Längst ner i lådan ligger en liten bunt med ett kuvert och några gamla foton på jägarna och den skjutna vargen. Jag lyfter upp buntens ur kartongen, men kuvertet glider ur högen och landar på golvet. Det låter som om det är något hårt i det. Jag böjer mig ner och fiskar upp kuvertet, ser att det inte är igenklistrat.

Det ligger en nyckel där. I nyckeln sitter ett snöre med en lapp fastbunden och när jag tar upp nyckeln och tittar närmare på lappen stelnar jag till och en kall rysning letar sig upp längs nacken. Texten har bleknat, men jag ser ändå tydligt vad det står. *Utmarkshuset*. Det är de vuxnas namn på ödehuset. Jag tror inte det finns någon i hela Djupvik som inte har lekt

där någon gång. Smugit runt och kollat in genom fönstren. Klättrat upp på taket. Suttit på verandan och tjuvrökt. Haft spökvällar och berättat spökhistorier medan mörkret smugit sig på och fått alla att till sist skrikande springa därifrån.

Jag ser stumt på nyckeln.

Som vi har drömt om att ta oss in i det där huset. Flera gånger har vi till och med försökt bryta oss in. Men det har varit helt omöjligt. På riktigt *omöjligt*. Dörrar och fönster har varit orubbliga. Det har inte ens gått att krossa rutorna.

Och nu sitter jag här med en nyckel.

Jag undrar om Nadja visste om att den låg i lådan. Antagligen inte. Då hade jag nog inte fått låna hem den. Helst vill jag åka dit nu direkt, men det är redan kolsvart ute och det känns inte så lockande att traska iväg i mörkret. Inte dit. Jag får vänta till i morgon, då kanske jag kan få med mig Elvira också.

Jag stoppar nyckeln i jeansfickan så att jag säkert ska komma ihåg den i morgon.